

EL FLABIOL A LES ESCOLES DE MATARÓ (2012-2017)

ALÍCIA MORALES HERMOSO, TERESA SOLER LLOBET

Mataró

El flabiol a l'escola, avui

Després de la liquidació del “Projecte d’incorporació dels instruments tradicionals catalans a l’escola” (1988-1992) i de la congelació del Seminari d’Ensenyament dels Instruments Tradicionals (1994; d’ara endavant, SEIT)¹ hi ha hagut deçà i dellà molts intents d’incorporar el flabiol a les classes de música de les escoles ordinàries, generalment corresponents a iniciatives individuals de mestres. D’algunes, ens n’han parlat aquí als Col·loquis;² altres s’han publicat en altres llocs; però la majoria no han deixat traça documental. Entre 2007 i 2012 es van posar en marxa, almenys, tres projectes col·lectius: un, a molts de llocs de la província de Tarragona; un altre, al voltant de Sabadell i, finalment, un altre a Mataró. Almenys en els seus inicis, tots tres compatien el mateix bagatge pedagògic, l’herència del SEIT.

El flabiol a les escoles de Mataró

L’experiència “El flabiol a les escoles de Mataró” (d’ara endavant, el Projecte) va començar el 2011. En plena crisi: no hi hauria hagut manera de finançar un curs d’introducció al flabiol per a mestres, però a Mataró n’hi havia molts que eren capaços,

1. Vegeu SEIT (1994).

2. REDORTA (2011); MIQUEL (2011).

Flabiolaires amb tamborí i canyís.

almenys, de posar els dits en un flabiol.³ Set d'aquests, mestres de música als seus respectius centres, van començar a preparar el Projecte en el curs 2011/2012.

El compromís inicial dels mestres era adquirir la formació flabiolaire complementària que els pogués caldre, i compartir i coordinar llurs pràctiques a les escoles.

Per coordinar els treballs, es va posar en marxa un Grup de Treball al CRP⁴ (d'ara endavant, el Grup) perquè, com veurem,

3. Per a les singularitats del cas de Mataró, vegeu Annex p. 21.

4. Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya / Centre de Recursos Pedagògics Maresme-Vallès Oriental, Grup de treball «El flabiol a les escoles de Mataró».

Construcció de tamborins.

fa falta un mínim d'institucionalització per poder tirar endavant una iniciativa així.

El primer acord va ser no córrer, dedicar el temps que calgués per plantejar i establir el Projecte.

Seguint la traça del SEIT, l'experiència plantejava proporcionar als infants d'escoles ordinàries no una formació d'instrumentista (perquè això correspon a les escoles de música) sinó l'experiència potser elemental, però real, de tocar i de conèixer instruments tradicionals catalans (en aquest cas, el flabiol) i els seus acoblaments, ocasions, repertoris, etcètera. Els centres que volguessin participar-hi s'havien de comprometre a facilitar i sostenir el Projecte, i a mantenir-lo almenys fins que la primera promoció sortís de l'escola.

Per això, durant el primer any, el Grup va dedicar-se a preparar un corpus d'audicions de flabiol, a buscar enregistraments de danses practicables a l'escola acompanyades per flabiols, a provar els diversos flabiols i manetes existents al mercat, i a aprendre a fer tamborins com els del SEIT. Examinats els ma-

terials publicats aleshores,⁵ el Grup va decidir seguir els suggeriments metodològics de *Introducció al flabiol i bombo*, i també quins instruments s'utilitzarien; tanmateix, l'examen dels materials didàctics que van apareixent forma part de l'activitat corrent del Grup. Al mateix temps, el Grup va discutir i redactar el document que havia de servir perquè els centres valoressin i, si era el cas, aprovessin la realització de l'experiència (vegeu més endavant i Annex).

Per tal de tenir els instruments al millor preu, el Grup negocia compres a l'engròs; el material imprès se'l fa cada escola. Parallelament, el Grup posa en marxa tallers perquè els pares i els infants més grans fabriquin tamborins.

El Grup està preparant un blog i internament disposa d'un espai drive per compartir materials.⁶

*

El Grup és l'únic reflex institucional d'aquesta experiència: el Departament d'Educació ha estat, i és, molt refractari a reconèixer iniciatives que afectin diversos centres i que no hagin sortit del seu mateix aparell, a part la seva tradicional resistència a fer res per les músiques anomenades “populars i tradicionals catalanes”. Per tant, posar en marxa un projecte així és només possible invocant l'anomenada “autonomia dels centres educatius”, cosa que significa que se n'ha d'aprovar l'execució escola per escola, sota unes condicions força estrictes:

Els òrgans directius (Claustre, Direcció, Consell) de cada escola han d'aprovar el pla de l'experiència, els horaris resultants, les despeses que pugui comportar i com es financen, incloure-la al Pla de Centre i sotmetre'l a la Inspecció.

5. Vegeu Bibliografia.

6. Tanmateix i a fi d'assegurar la protecció de la imatge dels menors, el lector comprendrà que algunes de les imatges que acompanyen aquesta publicació apareguin retallades. Si no s'indica altrament, les fotografies són de les autores.

Com que no s'ha rebut cap diner del sistema educatiu ni de cap institució, les famílies i les mateixes escoles han d'assumir-ne els costos. Per tant, la complicitat i la implicació de les famílies són absolutament necessàries. I cal insistir que el compromís de les famílies amb el Projecte és bàsic perquè existeixi. Les famílies no sols paguen la majoria dels instruments sinó que col·laboren en la fabricació de tamborins i fundes per als flabiols; hi ha pares que són músics i que toquen en els actes en què participen els infants, altres col·laboren en les activitats fora de l'escola, etcètera. Tot això ajuda també a la construcció de les comunitats educatives que volem en els nostres centres.

*

En el curs actual 2017/2018 hi ha sis escoles al Projecte de Mataró: Camí del Mig, Joan Coromines, Maria-Mercè Marçal, Marta Mata i Tomàs Viñas. Algunes hi són des del començament, altres s'hi han unit més tard; també n'hi ha que han plegat a causa de canvis en els seus equips docents.

Cada escola, d'acord amb les seves situació particular, porta el Projecte tan lluny com pot. Part dels repertoris interpretats pertanyen al material bàsic de l'experiència o ha estat acordada al Grup de cara a ocasions especials, com la trobada anual dels flabiolaires escolars. Cada escola, en funció de les seves necessitats, prepara repertoris específics.

El temps dedicat a la pràctica del flabiol i tamborí ve a ser un terç de les classes, habitualment vint minuts sobre una hora setmanal. Normalment, els infants entren al Projecte a Tercer i hi continuen fins a Sisè.

Metodologia—consideracions prèvies

Hi ha elements i aspectes de la flabioleria que a qualsevol altre lloc s'haurien d'explicar amb detalls i matisos però que aquí als Col·loquis d'Arbúcies podem donar per coneguts. I tampoc

no volem avorrir-vos amb tecnicismes del nostre ofici de mestres. Ens limitarem, doncs, a exposar els arguments en contra de les principals objeccions que se'ns han fet, i a exposar els dos punts que considerem bàsics i definidors del nostre projecte.

¿Per què, fer flabiol a l'escola primària; no hi ha ja llocs perquè qui li interessi n'apregui?

Cert que, en teoria, es pot aprendre flabiol-i-tamborí des de les escoles de música fins als conservatoris superiors. Però és que no plantegem “aprendre l'instrument” amb finalitats de reconeixement professional o acadèmic; justament, aquesta és l'única dimensió de la transmissió del flabiol que està formalment ben establerta, però no és la que ens ha interessat a nosaltres.

Com explicarem de seguida, proposem l'ús del flabiol-i-tamborí com un recurs per a les classes d'Educació Musical en l'escolaritat ordinària; naturalment, això podria fer-se amb quasi qualsevol altre instrument, només que nosaltres hem optat per aquest:

L'organologia clàssica, exagerant potser una mica, deia que el binomi flabiol/tambor fou “el germen de l'orquestra”. I no ens sembla que, per treballar simultàniament la melodia i el ritme, hi hagi instruments més assequibles econòmicament i tècnicament, ni durables físicament, que un flabiol i un tamborí. A part, creiem que no fa cap mal contribuir a perpetuar una formació instrumental establerta a tota Europa en el segle XIII i que s'ha mantingut fins avui només a Catalunya i a les Balears.

¿Per què no flabiol a dues mans?

Cert que hi ha hagut una dilatada tradició de flabiolaires a dues mans; sense anar més lluny, fou la pròpia de Mataró fins a 1946. Però l'estat actual del coneixement d'aquest estil interpretatiu, almenys més enllà del cercle immediat dels pocs iniciats que el dominen, no ha pogut portar encara a la construcció d'un discurs didàctic que en permeti la recreació. A part que

ens semblaria molt difícil convèncer ningú de les virtuts d'emprar el flabiol a dues mans en lloc de la flauta dolça, malgrat que en nombroses escoles del País Valencià, i fins en alguna de Catalunya, s'està utilitzant l'anomenat "flabiol valencià", que és una flauta a dues mans amb la mateixa digitació que la dolçaina (o que la gralla, en el destinat a Catalunya).

A més, avui el flabiol es toca habitualment amb un tambor, també a Mataró, i aquest és el model real que posem als nostres alumnes.

D'altra banda, i com hem avançat, som de l'opinió que el potencial didàctic del flabiol rau precisament en l'ús simultani d'un instrument de percussió.

No coneixem cap estudi sobre el particular, però hem parlat amb professionals de la flauta dolça i de la percussió que havien assolit un mínim d'iniciació en la pràctica del flabiol-i-tamborí. Ens diuen que, en tocar-los, van experimentar que l'ús simultani d'aquests dos instruments posava en acció destreses i percepcions molt més diverses que les requerides pels seus instruments habituals.

El flabiol a Primària ¿és un obstacle per seguir l'assignatura de Música a Secundària?

Sostenim que no és cert que els infants que han tocat flabiol a la Primària hagin de tenir dificultats amb la Música a la Secundària perquè no coneixeran la flauta dolça o perquè s'hauran acostumat a llegir partitures transposades.

És trist haver-ho d'explicar, però les queixes de famílies que hem tingut en aquest sentit corresponen a alumnes que no sols no havien seguit gaire bé les classes de Música a l'escola sinó que a l'institut tenen dificultats amb força més coses que amb la música.

En tot cas, es comprova que el treball dels hàbits necessaris d'adaptació al grup, de reconeixement de les dificultats musicals i de la disciplina necessària per a l'esforç d'aprendre a tocar els dos instruments alhora, ajuden en l'aprenentatge d'un segon instrument.

Límits de l'ús del flabiol a les classes de Música de Primària

Per descomptat, no és cert que “ens passem les classes tocant el flabiol” [s'entén que “i, per tant, negligint la resta d'aspectes de l'Educació Musical”]. Altra cosa és que l'horari concedit per la normativa a aquesta matèria sigui tan escàs que és molt difícil assolir-ne les destreses i els continguts previstos per la mateixa normativa, amb flabiol o sense.⁷ I encara és una altra cosa, diferent, que els nostres alumnes, a casa, sobre la classe d'Educació Musical, només parlin del flabiol...

Plantegem l'ús de flabiol i tamborí a les classes de música de l'escolaritat ordinària (en el nostre cas, de l'Educació Primària) com un més dels recursos que utilitzem a l'aula. No pretenem, doncs, una introducció a l'ofici de flabiolaire (que, com hem dit, correspon a les escoles de música); ni tan sols que els nostres alumnes acompanyin els gegants d'escola que solen participar en cercaviles cíviques.

Usem el flabiol, doncs, en contextos escolars. Amb tota la grandesa i totes les limitacions que això vol dir. Els nostres alumnes, a més d'utilitzar-lo en la feina de classe de Música, fan un ús real del flabiol en el teatre escolar, en l'acompanyament de danses que es fan a l'escola i de les cantarelles dels petits, en concerts escolars...

Metodologia—el ritme i la percussió

Ja des de les primeres accions d'ensenyament-aprenentatge del flabiol en contextos mínimament formals en els anys de 1980, es va saber que calia exigir als aprenents que piquessin des del primer dia, abans i tot d'agafar el flabiol. Repetides experiències havien demostrat que adquirir la percussió simultània es tornava molt feixuc si se'n demorava la introducció fins que

7. Flexibilitzar horaris i agrupaments fins on sigui possible és el que fan les escoles que volen millorar la qualitat de l'educació musical que imparteixen. Vegeu Annex.

els aprenents es trobessin el flabiol als dits: la percebiem com una aturada o un retrocés en el domini de l'instrument melòdic; llavors, la majoria la negligien, o abandonaven l'aprenentatge.

El treball del ritme i de la percussió és, en el nostre projecte, bàsic i previ a qualsevol altre. Ja des del Parvulari plantegem als alumnes el reconeixement de la pulsació en les audicions i les cançons, i l'assenyalament dels ritmes amb el cos, amb instruments... Si han après a cantar, a ballar o a escoltar música pensant en el ritme, o marcant-lo, la introducció de la percussió simultània pròpia del flabiol no se'ls fa estranya. Però tot i això, demana una atenció especial: malgrat que accessible als infants d'aquestes edats, conjuntar simultàniament ambdós instruments reclama un esforç que els mestres hem d'acompanyar. En tot cas, percutir mentre es toca una tonada ajuda els infants a adquirir la polirrítmia, la coordinació motòrica, l'atenció i la memòria musical.

Per això, abans de posar-los un flabiol als dits els donem la maneta i els fem practicar amb tamborins; allí on ha estat possible, amb tamborins de veritat; on no, amb els "tamborins d'assaig" (una caixa de sabates penjada al coll amb una beta). Comencem picant en el tamborí la pulsació o obstinats simples, o ecos rítmics, o ritmes escrits, o acompanyant-hi músiques tant enregistrades com tocades pel mestre o cantades pels propis alumnes.

I quan arriba l'esperat moment de donar-los el flabiol, ens entretenim el temps que calgui perquè se'l sentin als dits, sempre amb el tamborí penjat; si cal, hi bufem una sola nota, però picant amb l'altra mà. Paral·lelament, aprofitem aquesta entrada, diguem-ne, lenta perquè prenguin consciència de l'embocadura i de l'atac de les notes.

Per evitar els exercicis mecànics, els infants toquen cantarelles de dues, tres o quatre notes, començant per les que són més fàcils de digitar. Els infants saben la majoria d'aquestes cantarelles des de menuts; quan no, les aprenen abans de tocar-les amb el flabiol. Això ajuda a la progressió dels dits sobre el flabiol i esquivia possibles dificultats derivades de la lectura musical. El

Tamborins d'assaig. Fotografia: Joan-Miquel Labrador.

que es busca és minimitzar les complicacions per tal que els infants puguin concentrar-se en el buf i en tapar correctament els forats mentre porten el ritme amb l'altra mà.

A banda les cantarelles, demanem als alumnes que facin petites improvisacions amb les notes que coneixen en cada moment.

De mica en mica, augmenta el repertori amb cançons infantils, fragments de música clàssica, cançons del món, temes del pop i del jazz i, és clar, música tradicional catalana.

L'aprenentatge de la notació musical, que és un aspecte important de l'educació musical, es porta a terme mitjançant cançons i la pròpia pràctica instrumental dels infants. Quan se'ls donen tamborins i flabiols, ells mateixos reforcen el seu treball previ de solfeig i tenen un motiu poderós per millorar-lo. El flabiol-i-tamborí forneix un pretext per llegir i escriure sistemes de dos pentagrames. Gradualment es van afegint dificultats melòdiques i rítmiques. Més tard, les tonades es toquen a dues veus, sempre amb la percussió. Quan toquen o canten, la partitura és sempre allí, combinada amb la modelització i amb codis complementaris (colors, fonomímia...) i llenguatge no-formal.

Com que no totes les criatures tenen les mateixes habilitats o els mateixos interessos, la recerca personal és sempre un ajut per a l'aprenentatge. Per tant, a les nostres classes deixem temps i espais perquè els infants escoltin i facin provatures. Igualment, no tots els infants aprenen al mateix pas. Els alumnes amb dificultats poden emprar, puntualment o sempre, alguns instruments de percussió diferents dels tamborins, o tocar només un dels dos instruments. També, quan es toca a dues o tres veus, es poden donar a aquests infants la veu o l'obstinat més simples.

Ens sembla que els nostres alumnes estan ben motivats per tocar aquests instruments. Com que els troben útils tant dins com fora del marc escolar vencen la por a tocar en públic i s'animen a practicar la memòria musical. Els incitem a assistir a concerts (sigui com a oients o, si pot ser, com a intèrprets), a tocar per al teatre escolar i per a les danses dels seus companys més petits, etcètera.

L'ús del flabiol a les classes permet una introducció a les ocasions públiques en què aquest instrument s'utilitza. Investigar-ho porta els alumnes al coneixement d'altres expressions de la cultura tradicional catalana (cançons, danses, contes, etc.) sovint en col·laboració amb els mestres ordinaris. Aquesta aproximació ajuda també a la integració dels alumnes d'altres orígens, que es troben així participant en aquesta mena de situacions. S'estudien també els instruments i les formacions musicals relacionats amb el flabiol (cornamusa, tarota, acordió, cobla de quartans, ministrers, cobla, grups folk). Tot plegat, tanmateix, no gaire diferent del que també fem habitualment amb els instruments de l'orquestra.

*

Des que el curs 2012/2013 va començar l'experiència a les escoles, cada any s'ha organitzat una trobada de flabiolaires escolars de Mataró. Aquestes trobades pretenen, d'una banda, visualitzar i fer conèixer aquest treball que fem a les escoles i, de

2017: *Trobada de flabiolaires escolars de Mataró*. Fotografia: Joan-Miquel Labrador.

l'altra, mostrar als propis alumnes de cada centre que no estan sols, que n'hi ha molts d'altres que també fan flabiol a l'escola.

Les trobades es fan en llocs centrals, emblemàtics, de la ciutat, sovint desconeguts per molts dels nostres alumnes. El infants, repartits en grups segons el seu nivell, toquen i canten plegats. Generalment, flabiolaires professionals i pares músics ens han ajudat en aquestes ocasions. Els mestres de les escoles hi toquem plegats algunes peces. A cadascuna d'aquestes trobades s'hi han reunit no pas menys de 400 infants.

Una conseqüència col·lateral però molt positiva del Projecte és la coordinació, la cooperació i la interrelació entre les escoles. Com se sap, hi ha habitualment un sol mestre de música a cada escola i, ben sovint, ha de fer sol la seva feina. Com que els mestres compromesos en el Projecte treballem plegats, compartim també altres aspectes de l'educació musical, tant si estan relacionats amb el flabiol com si no.

¿Nous valors per a un vell instrument?

En el passat, tocar el flabiol va proporcionar a les persones més humils, fossin infants o adults, la possibilitat de fer-se la música. En alguns casos, això fou el començament de carreres musicals importants, com la d'en Riumalló d'Arbúcies. ¿Per què, doncs, no emprar-lo per oferir als alumnes de les escoles un instrument musical tan propedèutic? A més de les seves virtualitats musicals, l'ús del flabiol possibilita connectar amb molts aspectes de la cultura catalana i ajuda a mantenir viu un dels seus elements més singulars. En una època de música mecanitzada, fer música físicament, en contextos reals, és per a molts infants un plaer poc comú i també un repte personal. Els mestres i les escoles compromesos en el Projecte així ho creiem.

Bibliografia

- AGUDO ET ALII (2012) [Anna Agudo, Eva Blasco, Cristina Colls, Anna De la Cruz, Ferran Miquel, Maria Pich, Albert Pol i José Ruiz]: *El flabiol a l'escola. Guia didàctica 1*. Sabadell, La Riscla.
- BLASCO, EVA; SANTANA, GALDRIC (2013): *El flabiol a l'escola. Guia didàctica per a la construcció del tamborí 1*. Sabadell, La Riscla.
- CARDONA SERAPIO, JOSEP-MARIA (2016): *Sonar sa flaiüta. Mètode per aprendre a sonar sa flaiüta d'Eivissa i Formentera*. Eivissa, Editorial Mediterrània.
- FLORES, RAÜL (2014): *Quaderns de Tamborino. Volum I-Iniciació al bufsense trencar el vent*. Torredembarra, Escola Montoliu (La Riera de Gaià) / Grallers de la Torre.
- GARROFERS, ELS (1985): *Quadern d'introducció al flabiol*. Mataró, Els Garrofers.
- GONZÀLEZ GONZÀLEZ, SERGI (2014): *Flabiol-1. Cançons i melodies per a Flabiol i Tamborí Mans Petites*. Sant Jaume de Llierca, Sans Edicions.
- MIQUEL BUSQUÉ, FERRAN (2011): "El flabiol a l'escola: un instrument social". Dins *Colloquis del flabiol 2010*. Arbúcies, edicions de l'Ajuntament.

- MITJANS, RAFEL; SOLER, TERESA (2001): *Introducció al flabiol i bombo*. Barcelona, Alta Fulla.
- OLIVÉ AYMERICH, ROSER (2010): *El Flabiol a l'escola 1: els instruments de música tradicional catalana a l'escola*. Tarragona, Generalitat de Catalunya-Serveis Territorials a Tarragona dels Departaments d'Educació i de Cultura i Mitjans de Comunicació.
- REDORTA VILA, RAMON (2011): "Els rossinyols de Muntanyola. Una experiència d'aprenentatge del flabiol". Dins *Colloquis del flabiol 2010*. Arbúcies, edicions de l'Ajuntament.
- SEIT (1989): *Quadern de repertori de flabiol*. Mataró, Els Garrofers.
- (1992): *Pautes per a una unitat de programació de flabiol*. Mataró, Els Garrofers.
- (1994): *Memòria del Projecte d'incorporació dels instruments tradicionals catalans a l'escola*. Mataró, Els Garrofers.

ANNEX

Proposta als centres interessats a tirar endavant el projecte Flabiol a l'escola primària del Maresme

1. Justificació

Una flauta tocada amb una mà mentre que l'altra percudeix un tambor és una formació instrumental apareguda al tomb dels segles XII-XIII, molt probablement a l'Europa mediterrània. La formació es difongué rapidíssimament per tot el nostre continent, i arreu formà part de la música de tots els estrats socials almenys fins al segle XVI. L'aeròfon havia mostrat diverses tipologies, però a partir d'aleshores es reduïren a dues: la flauta llarga de tres forats al peu (com el txistu i la txirula dels bascos i bearnesos, el galobet dels provençals, el chiflo aragonès, la flaüta de les Pitiüses i totes les que hi ha a ponent de la Península Ibèrica) i, conservada només a Catalunya i a les Balears, la que anomenem flabiol.

A mitjan segle XIX, al costat de la pràctica popular del flabiol de transmissió oral, va aparèixer a Catalunya una tradició de referents acadèmics, que és la del flabiol de la cobla de sardanes. Cap a 1980, semblava que el flabiol popular s'acabaria amb els darrers representants de la tradició oral.

Però justament Mataró és un dels pocs llocs de Catalunya en què el flabiol popular no s'ha deixat mai de sentir. La seva presència, podríem dir ritual, al voltant dels gegants va fer que aquest instrument s'hi conservés; també perquè comptàvem a la ciutat amb el gran flabiolaire Quirze Perich Iglésias (1896-1985), actiu entre 1909 i 1983. El seu llegat, a part d'algunes peces pròpies de la Festa Major, és que, a Mataró, el flabiol té una vigència social desconeguda a la resta de Catalunya: de diverses edats i de molt diversa extracció social, hi ha molts flabiolaires aficionats i força de professionals (en tots els àmbits: cobla de sardanes, grups de folk, flabiolaires individuals, cobles de flabiolaires).

No pot ser que a les escoles de Mataró no s'ensenyi aquest aspecte del nostre patrimoni col·lectiu. En l'actualitat, hi ha instruments fiables, de preu prou ajustat i en quantitat suficient perquè tothom s'hi pugui posar, i experiències molt reeixides en marxa en altres poblacions per a les quals la presència del flabiol no té el coixí de vigència històrica de l'instrument amb què compta a Mataró.

És evident que pot incorporar-se l'ensenyament del flabiol a les escoles ordinàries de la nostra ciutat. De fet, alguns dels promotors d'aquest projecte ja havien intervingut en experiències d'aquest tipus, en escoles, fa vora vint anys, quan les condicions no eren ni de lluny tan favorables com ara.

En tot cas, a part dels aspectes sentimentals, patrimonials, de contribució a crear referents de ciutat i de país... que pugui tenir la introducció del flabiol a les escoles de Mataró, la pràctica del flabiol i de la percussió que l'acompanya a la classe de música de les escoles ordinàries s'ha demostrat un potentíssim element de motivació i de dinamització arreu on s'ha experimentat, i des de fa molts anys.

2. Plantejament

El nus de la proposta és la utilització pels alumnes de dos instruments musicals tradicionals catalans, el flabiol i el tamborí, en el marc del treball ordinari d'Educació Musical del centre. No es tracta de preparar instrumentistes de flabiol (que és tasca d'altres etapes o àmbits de l'ensenyament) ni, encara menys, de reduir la classe d'Educació Musical de l'escola a la pràctica d'aquests instruments. Però és cert que les possibilitats de treball melòdico-rítmic amb la interpretació (simultània o no) dels dos instruments, i la seva capacitat de sentir-se a l'aire lliure, juntament amb la possibilitat real de participar activament en cercaviles i altres celebracions, donen al flabiol un marge de maniobra que no tenen altres opcions instrumentals escolars, com Orff o flauta dolça.

La introducció dels instruments seria a partir de Tercer (tamborí) i a Quart (flabiol), de manera que els alumnes tinguessin temps de completar, també, aquest aspecte dels seus aprenentatges artístics.

En acabar la Primària, els alumnes haurien de poder tocar l'escala natural del flabiol en l'àmbit d'una desena i poder interpretar algunes danses per als més petits de l'escola.

Perquè això sigui possible no n'hi ha prou amb el compromís particular dels docents, de les famílies i dels propis alumnes, sinó que el centre i, fins on sigui possible, l'administració educativa, han d'assegurar uns mínims institucionals.

Com que aquesta proposta es realitzarà simultàniament a més d'un centre i de manera coordinada mitjantçant la participació dels especialistes de música en un grup de treball del CRP, són previsible i han de poder-se portar a terme activitats intercentres com trobades d'alumnes, organització de concerts, etcètera.

3. Requisits generals

Primerament el Claustre i, a continuació, el Consell Escolar, accepten la proposta com a projecte de centre, la qual comporta:

- Assumir les gestions davant de l'IME, dels SSTT, de la Inspecció Educativa... necessàries per a l'aprovació del projecte i per a la recerca dels ajuts que, virtualment, poguéu obtenir el centre.
- Assegurar, com a mínim, una hora setmanal de Música amb cada grup-classe.
- Possibilitar el treball amb mitjos grups.
- Establir la concreció metodològica del projecte en el centre.
- Recollir, a les altres àrees, les possibles transversalitats generades a partir de l'ús d'aquests instruments.
- Facilitar la visibilitat del treball dels alumnes.
- Establir els mecanismes d'administració i gestió dels instruments que caldrà adquirir o produir.

– Donar al projecte una vigència d'almenys quatre anys. Garantir que, si per cap circumstància el centre decidís abandonar-lo durant o després d'aquest termini, els alumnes que ja l'haguessin començat el poguessin acabar.

4. Aspectes metodològics bàsics

– L'ús d'aquests instruments, com el de qualsevol altre, és un recurs al servei de l'Educació Musical de l'escola primària.

– Hi ha, i cal posar-les en joc i en valor, moltes transversalitats possibles. Amb totes les altres àrees i en la mateixa Educació Artística, com el treball de danses i balls de bastons que es pugui fer en en els cursos de l'experiència o en altres.

– L'ús de l'instrument de percussió ha de ser simultani, si no anterior, al del melòdic; altrament, no té sentit valdre's del flabiol.

– Les partitures que calgui utilitzar es faran d'acord amb la convenció acadèmica que considera el flabiol transpositor en FA.

[Mataró, maig de 2012]